

Een 'taalrijke' omgeving...

De stad Antwerpen wil elk kind, elke volwassene de kans bieden om zich optimaal te ontplooiën; zowel in het onderwijs als daarbuiten. In onze diverse en meertalige maatschappij is kennis van het Nederlands hierbij een aandachtspunt. De (Nederlandse) taal is vaak een drempel of voorwaarde om te kunnen participeren. Maar net door samen te werken, te spelen en te leven, leren mensen ook veel taal.

Taal én participatie

Taal leer je niet alleen thuis en op school, maar ook in heel wat andere contexten. Gewoon via communicatie met anderen. Je leert bewust én onbewust. Op straat, in de winkel, met je vrienden... en zeker ook tijdens *activiteiten* die je samen doet. Ja, ook in de *vrije tijd* 'leer' je taal!

Daarom is het belangrijk dat mensen kunnen *participeren* aan uiteenlopende activiteiten in hun vrije tijd. Door te participeren krijg je kansen om taal te verwerven. Via taal worden de activiteiten uitgelegd, via taal kunnen deelnemers met elkaar communiceren in hun spel, via taal worden contacten gelegd...

Verenigingen kunnen op veel manieren taalontwikkeling mee *stimuleren*. Maar vrije tijd **moét vrije tijd blijven** – verenigingen hoeven niet plots de rol van de school over te nemen. Maar ze kunnen wel aanvullend zijn. Ze zijn een uitgelezen kans om taalontwikkeling een keer op een *niet-schoolse* manier aan te bieden. Zo doet iedereen doet waar hij *goed* in is; zo kunnen we samen brede en taalrijke leef- en leerkansen bieden.

Wat weten we nu eigenlijk over taalverwerving?

1. Een taal leren is **voor iedereen verschillend**.

We zijn allemaal *uniek*; het is dan ook *logisch* dat de manier waarop, de snelheid waarmee en ook de redenen waarom we een taal leren, nogal van elkaar *verschillen*. Een taalrijke omgeving houdt daar rekening mee, en blinkt dus uit in *veelzijdigheid*!

2. Vél (en relevant) taalaanbod is **noodzakelijk**.

Ons brein legt verbanden tussen vorm (woorden) en inhoud (betekenis). Hoe meer je aan taal wordt blootgesteld en hoe zinvoller die taal voor je is, hoe beter de verbanden zullen zijn. Daarom: hoe *méér* en relevanter taalaanbod, hoe *beter* je taal! Een taalrijke omgeving zorgt dus voor veel en relevant taalaanbod.

3. Je leert een taal vooral **actief**.

Je moet een taal kunnen *oefenen*; veel *spreken* is dus de boodschap. Wanneer je daarbij de juiste *ondersteuning en feedback* krijgt, leer je meer én beter. Een taalrijke omgeving biedt dus veel oefengelegenheid, én de nodige bijsturing, met *praktijkervaring* als logisch resultaat.

4. De **eigen** taal is *goud* waard!

Taal is een deel van je identiteit. Een positieve houding ten aanzien van thuistalen versterkt het welbevinden en de betrokkenheid. Bovendien versterken de ontwikkeling van de eigen taal en van de tweede taal elkaar. Ze gaan *hand in hand*. Een taalrijke omgeving houdt dus rekening met de (meer)talige identiteit.

Jouw organisatie: een taalrijke omgeving?

Een organisatie is dan *taalrijk* als ze voldoet aan vier criteria – de basisinzet:

- CRITERIUM 1 - Jouw organisatie doet (extra) moeite om eventuele **taaldrempels** in de communicatie met alle geïnteresseerden te **vermijden**, zodat **iedereen bereikt wordt**.
- CRITERIUM 2 - Jouw organisatie zorgt ervoor dat eventuele *taaldrempels* niet in de weg staan bij het uitvoeren van activiteiten, zodat **iedereen kan deelnemen**.
- CRITERIUM 3 - Jouw organisatie zet de **activiteit centraal** (en *niet* het zgn. ‘taalleren’) – immers: door het *participeren* komt die *taalverwerving* vanzelf wel!
- CRITERIUM 4 - Jouw organisatie staat **open voor meertaligheid**, en verhoogt zo het welbevinden van de deelnemers.

Welke keuzes je juist maakt om je organisatie taalrijk te maken, bepaal je zelf. De principes kunnen we je wel aanreiken. Op maat van jouw organisatie en jouw team kies je zelf de concrete invulling, met alle neuzen in dezelfde richting.

Wil je als organisatie verder speuren naar taalstimulerende kansen?

Kijk dan bijvoorbeeld eens naar hoe de deelnemers bij jou begeleid worden en deelnemen. Hebben ze inspraak? Mogen ze veel bedenken, en wordt daar dan effectief iets mee gedaan? Kijk eens naar hoe taal aan bod komt: mogen de deelnemers veel praten? Is er veel interactie? Stimuleren we bewust of onbewust taalkansen?...

Vragen waar geen ‘goed’ of ‘fout’ antwoord op is, maar waar je als organisatie bewust mee om kan gaan, zéker als je ‘taalrijk’ wil zijn!ⁱ

ⁱ Deze tekst werd gebaseerd op de visietekst *Taalrijke omgeving in een breed leef- en leerklimaat* (visietekst van het bedrijf Cultuur, Sport, Jeugd & Onderwijs van stad Antwerpen) Meer weten? Contacteer Filip Janssens (Filip.Janssens@stad.antwerpen.be) of Karen Torfs (Karen.Torfs@kuleuven.be).